

CZYTANIE Z PODZIAŁEM NA ROLE

Najbardziej niesprawiedliwa decyzja

45 MIN

na podstawie „Amari i Bracia Nocy” — B. B. Alston

Karta dla nauczyciela · Pełna lekcja z rolami · 8–11 lat

W pakiecie: warianty: 45 · 20 min · tekst do czytania · quiz: 4 pyt.

Cel główny

Uczniowie czytają scenę tekstem książki w rolach i zamieniają pytanie „kto miał rację” w głos z uzasadnieniem, który zostaje na tablicy.

Cele szczegółowe – uczeń:

- przeczyta na głos tekstem książki swoją rolę albo kwestie z ekranu
- wskaże w scenie decyzję, którą uważa za najbardziej niesprawiedliwą, i decyzję, którą najłatwiej mu zrozumieć
- uzasadni swój głos zdaniem, które odwołuje się do sceny i mówi, komu ta decyzja szkodzi
- odpowie na pytania quizu o fakt, o przyczynę i o ocenę

Zagadnienia kluczowe

sprawiedliwość · wykluczenie · hejt · decyzje · strata

Materiały

- wydruk karty dla ucznia — po jednej na ucznia, w wariancie z rolami
- ołówki
- kartka z zeszytu na ucznia (na kartki A–E)
- tablica i kreda
- widoczny zegar
- telefon lub komputer do quizu
- rzutnik albo ekran, gdy dzieci czytają dialog z ekranu

Przed zajęciami

Nie musisz znać książki — obie sceny są w karcie dla ucznia. Streszczenie w trzech zdaniach: Amari ma dwanaście lat, mieszka na osiedlu socjalnym Rosewood i uczy się na stypendium w prywatnej Akademii Jeffersona. Jej starszy brat Quinton zaginął pół roku temu. Ostatniego dnia szkoły Amari popchnęła Emily, która żartowała, że jej brat nie żyje — i teraz siedzi w gabinecie dyrektora. Jeśli masz egzemplarz książki, pokaż okładkę; jeśli nie, pokaż ją z ekranu ze strony pakietu. Gdy prowadzisz pełną lekcję z rolami, wydrukuj kartę dla ucznia — po jednej na ucznia; są w niej tekst obu scen, karta do głosowania i karta ról. Na krótkie zajęcia nie drukujesz nic: scenę w gabinecie czytasz z karty dla ucznia (plik PDF ze strony pakietu) otwartej na komputerze, a na rzutniku wyświetlasz ten sam plik, gdy dwoje dzieci czyta dialog. Quiz jest na stronie pakietu — otwórz ją przed lekcją na telefonie albo komputerze.

Przebieg — 45 min

1	0′	Pytanie na tablicy przed czytaniem: kto w tej scenie ma rację?	ROZMOWA
2	3′	Rozdanie ról i ciche zapoznanie	PRACA
3	8′	Czytanie sceny w gabinecie z podziałem na role	CZYTANIE
4	15′	Głosowanie rękami z uzasadnieniem: odebrać stypendium, inna kara czy żadna?	ROZMOWA
5	17′	Droga do domu — dialog mamy i Amari z ekranu	CZYTANIE
6	24′	Runda jednym słowem: co czuje Amari, trzaskając drzwiami	ROZMOWA
7	26′	Karty do głosowania: najbardziej niesprawiedliwa decyzja	PRACA
8	38′	Dwa uzasadnienia zwycięzcy i jedno przegranego	ROZMOWA
9	41′	Quiz: fakt, przyczyna, ocena	QUIZ

Wejście

3 min

pytanie na tablicy, zanim padnie pierwsze zdanie sceny

ROZMOWA
3 MIN

1 Pytanie na tablicy przed czytaniem: kto w tej scenie ma rację?

Pytanie zapisane przed czytaniem. Zanim klasa usłyszy pierwsze zdanie sceny, zapisz na tablicy jedno pytanie: „Kto w tej scenie ma rację?”. Nie zmazuj go do końca zajęć — klasa czyta i słucha po to, żeby na nie odpowiedzieć, a odpowie głosowaniem po czytaniu.

Pokaż okładkę: jeśli masz egzemplarz książki, pokaż go klasie; jeśli nie, pokaż okładkę z ekranu ze strony pakietu. Przeczytaj tytuł i nazwisko autora, a potem powiedz jedno zdanie o sytuacji:

POWIEDZ DZIECIOM

Ostatni dzień szkoły: Amari popchnęła koleżankę na oczach całej szkoły i teraz siedzi w gabinecie dyrektora, a za drzwiami mama tej koleżanki robi dyrektorowi awanturę.

Wskaż ręką pytanie na tablicy i dodaj:

POWIEDZ DZIECIOM

Za chwilę usłyszycie pięć osób i każda będzie pewna, że ma rację. Słuchajcie, kto ma ją naprawdę.

> **Na co uważać:** nie zbieraj teraz odpowiedzi na pytanie z tablicy. Klasa jeszcze nic nie wie, więc odpowie zgadywaniem — pytanie ma wisieć nad czytaniem.

Gabinet dyrektora

14 min

scena przeczytana na głos tekstem książki, a po niej głosowanie rękami nad karą dla Amari

PRACA
5 MIN

2 Rozdanie ról i ciche zapoznanie

Rozdaj karty dla ucznia — po jednej na ucznia. Każdy ma w niej tekst obu scen, kartę ról i kartę do głosowania. Scenę w gabinecie czyta siedmioro dzieci; wszystkie role są na karcie ról. Narrację dzielicie na dwie osoby, bo jest jej najwięcej:

- NARRATORKA 1 — od początku sceny do zdania „Dyrektor Merritt zajął miejsce jako ostatni.”,
- NARRATORKA 2 — od tego miejsca do końca sceny, razem z krótkimi wtrąceniami w dialogu, np. „– wybuchła pani Grant.”

Rolę przydzielasz po cichu, podchodząc do ławek siedmiorga czytających. Nigdy nie ogłaszaj podziału na głos i nie mów, że któraś rola jest łatwiejsza: Emily ma jedną kwestię i to jest rola dla ucznia, któremu czytanie na głos sprawia trudność. Ile kwestii ma każda rola i komu ją dać, masz w Odpowiedziach na końcu tej karty.

Przez pierwsze trzy minuty czytający podkreślają ołówkiem swoje kwestie w tekście i zaznaczają krzyżykiem koniec sceny: „– Idź do samochodu, córeczko. Zaczekaj tam na mnie.” Przy jedenastu kwestiach tekst nie mówi wprost, kto mówi — masz je w Odpowiedziach; przejdź te miejsca z czytającymi w czasie podkreślania. Najczęstsza pomyłka: w zdaniu „– Cicho bądź! – ofuknęła ją matka” mówi mama Emily, czyli PANI GRANT, a nie MAMA. Reszta klasy w tym czasie czyta punkt 3 karty ról i wybiera, co będzie liczyć.

Ostatnie dwie minuty to rozgrzewka głosu: każdy z czytających mówi swoje pierwsze zdanie trzy razy pod nosem — cicho, szybko i ze złością. Robią to wszyscy naraz, więc w sali jest gwar i nikt nikogo nie słyszy. O to chodzi.

> **Na co uważać:** nie czytaj sceny sama dla wzoru. To zabiera połowę czasu i całą ciekawość.

CZYTANIE

7 MIN

3 Czytanie sceny w gabinecie z podziałem na role

Czytający siadają albo stają w jednym miejscu, żeby się słyszeli. Czyta siedmioro:

- NARRATORKA 1 — Amari, która opowiada: narracja jest w pierwszej osobie („Siedziałam w gabinecie…”),
- NARRATORKA 2 — dalszy ciąg tej samej opowieści Amari, razem z wtrąceniami w dialogu,
- AMARI — to, co Amari mówi na głos,
- MAMA,
- DYREKTOR MERRITT,
- PANI GRANT,
- EMILY.

Zaczyna NARRATORKA 1 od zdania „Siedziałam w gabinecie Merritta – ZNOWU –”. Kończycie na zdaniu „– Idź do samochodu, córeczko. Zaczekaj tam na mnie.” i nie czytacie dalej, nawet jeśli ktoś zerknie na następny akapit.

Sekretna rola słuchacza. Zanim zaczną, podejdź po cichu do trzech–czterech osób, które nie czytają, i daj każdej inne zadanie na czas czytania:

- zapamiętaj, czym dyrektor uzasadnia odebranie stypendium,
- zapamiętaj, co pani Grant grozi zrobić,
- zapamiętaj, co Amari mówi o bracie,
- zapamiętaj, co mama mówi o tym, jak koleżanki traktują Amari.

Nikt poza tobą nie wie, kto co ma. Reszta sali przez całe czytanie liczy jedną rzecz wybraną z punktu 3 karty ról:

- ile razy pada słowo „stypendium”,
- ile razy ktoś mówi o pieniądzach,
- ile razy Amari mówi o bracie.

Po ostatnim zdaniu zbierz liczby: wszyscy liczący pokazują wynik na palcach naraz, a ty dopytujesz dwie osoby z wynikiem innym niż reszta, co liczyły. Potem pytasz tylko osoby z sekretną rolą — każda mówi jedno zdanie. Ile powinno wyjść, masz w Odpowiedziach.

> **Gdy klasa milczy:** przeczytaj sama pierwsze zdanie narratorki i oddaj tekst — start jest najtrudniejszy, dalej idzie samo.

ROZMOWA
2 MIN

4 Głosowanie rękami z uzasadnieniem: odebrać stypendium, inna kara czy żadna?

POWIEDZ DZIECIOM

Gdybyście byli dyrektorem: odebrać Amari stypendium, dać inną karę czy nie karać wcale?

Głosowanie rękami z uzasadnieniem. Zapisz na tablicy trzy warianty:

- **A** — odebrać stypendium,
- **B** — dać inną karę,
- **C** — nie karać wcale.

Na „raz, dwa, trzy" wszyscy naraz podnoszą rękę i pokazują palcami literę: jeden palec to A, dwa to B, trzy to C. Ty widzisz w sekundę, jak rozkłada się sala. Następnie poproś o uzasadnienie („bo…") dwie osoby z różnych liter, najlepiej jedną z A i jedną z C. Jedno zdanie każda, bez komentarza z twojej strony.

> **Na co uważać:** nie zbieraj uzasadnień od wszystkich, bo zjesz pół zajęć. Dwa głosy wystarczą — reszta wypowie się przy głosowaniu na najbardziej niesprawiedliwą decyzję.

> **Gdy klasa milczy:** przeczytaj na głos zdanie dyrektora „Statut jasno określa, że w takim wypadku uczeń zostaje wydalony ze szkoły." i zapytaj osoby, które pokazały C, co by mu odpowiedziały.

Droga do domu

9 min

ty czytasz narrację, dwoje dzieci czyta rozmowę mamy i Amari, a na koniec każdy mówi jedno słowo

CZYTANIE
7 MIN

5 Droga do domu — dialog mamy i Amari z ekranu

Czytasz na głos dalszy ciąg: od zdania „W drodze do domu nie rozmawiałyśmy." do zdania, które kończy się słowami „pomaszerowałam do bramy. I co teraz?".

Dzieci czytają dialogi z ekranu. Wyświetl na rzutniku stronę karty dla ucznia z drogą do domu. Dwoje dzieci czyta z miejsca rozmowę w samochodzie — jedno kwestie mamy, drugie kwestie Amari — od „– Mamo? Co się stało…?" do kwestii mamy, która zaczyna się od „– Nie chcę tego słuchać." i kończy zdaniem „Teraz muszę wracać do szpitala." Narrację, która przerywa rozmowę, i wtrącenia, np. „– Mama pokręciła głową.", czytasz ty. Gdy nie ma ekranu, czytasz wszystko sama.

Wszystkie kwestie w tej części mają jasno wskazanego mówiącego: rozmawiają tylko mama i Amari, a z każdej kwestii widać, kto mówi.

> **Na co uważać:** po zdaniu „Nie odpowiedziałam. Słyszałam to już milion razy." mama mówi dwa razy pod rząd, a Amari odzywa się dopiero przy „– Ale mamo…". Pokaż to obojgu czytającym, zanim zaczniecie.

ROZMOWA

2 MIN

6 Runda jednym słowem: co czuje Amari, trzaskając drzwiami

POWIEDZ DZIECIOM

Amari trzasnęła drzwiami i poszła do bramy. Co czuje w tej chwili — jednym słowem?

Runda jednym słowem. Każdy po kolei mówi jedno słowo — bez zdania i bez uzasadnienia. Idziecie rzędami, od pierwszej ławki, bez zgłaszania się; kto nie ma słowa, mówi „dalej". Ty nie komentujesz ani jednego słowa, nawet gdy się powtarzają. Dwadzieścia osób mieści się w dwóch minutach i każdy coś powie.

> **Na co uważać:** nie dopytuj „dlaczego", bo runda straci tempo. Na uzasadnienia przyjdzie czas przy kartach do głosowania.

> **Gdy klasa milczy:** powiedz pierwsze słowo sama i od razu wskaż następną osobę.

PRACA
12 MIN

7 Karty do głosowania: najbardziej niesprawiedliwa decyzja

POWIEDZ DZIECIOM

Nie szukamy winnego. Szukamy decyzji, która w tej scenie była najbardziej niesprawiedliwa — i tej, którą najłatwiej zrozumieć.

Zapisz na tablicy pięciu kandydatów z numerami:

1. Amari popycha Emily na oczach całej szkoły,
2. pani Grant żąda, żeby szkoła odebrała Amari stypendium,
3. dyrektor odbiera Amari stypendium,
4. Emily i jej koleżanki przezywają Amari i piszą o niej komentarze w internecie,
5. mama zabiera Amari laptop.

Ta sama lista z tymi samymi numerami jest na karcie do głosowania w karcie dla ucznia.

Cicha runda „po co startuje": przy każdym numerze jedna osoba mówi jedno zdanie o tym, po co ktoś podjął tę decyzję, np. „Dyrektor odebrał stypendium, żeby pokazać, że szkoła nie toleruje przemocy." Reszta klasy nie dyskutuje i nie ocenia — to jeszcze nie głosowanie.

30-sekundowa kampania w parach. Każda para wybiera kandydata, którego uważa za najbardziej niesprawiedliwą decyzję. Wywołaj po jednej parze na każdego kandydata, który ma obrońców: para ma 30 sekund, żeby przekonać klasę, a ty pilnujesz czasu na widocznym zegarze.

Potem każdy sam wypełnia kartę do głosowania:

- głos nr 1 — najbardziej niesprawiedliwa decyzja: numer i jedno zdanie „bo…",
- głos nr 2 — najbardziej zrozumiała decyzja: numer i jedno zdanie „bo…",
- przewidywanie, który numer wygra w klasie w pierwszym głosowaniu — wpisane, zanim zaczniecie liczyć.

Liczenie na oczach klasy. Narysuj na tablicy dwa wykresy obok siebie, „najbardziej niesprawiedliwa" i „najbardziej zrozumiała", każdy z pięcioma numerami. Wyczytujesz numery po kolei: „kto w głosie nr 1 wybrał numer jeden?" — ręce w górę, a ty albo dwie osoby z klasy dorysowujecie słupek tej wysokości. Słupki rosną na oczach wszystkich. Po obu głosowaniach zapytaj, kto przewidział zwycięzcę.

Uzasadnień jeszcze nie odczytujecie — to osobna rozmowa zaraz po liczeniu. Karty zostają u uczniów.

> **Na co uważać:** nie licz głosów po lekcji ani w przerwie — liczenie na oczach klasy to połowa atrakcji. Nie pytaj też o „najfajniejszego bohatera": pytanie, które nie zmusza do porównania decyzji, daje wynik, o którym nie ma o czym rozmawiać.

ROZMOWA
3 MIN

8 Dwa uzasadnienia zwycięzcy i jedno przegranego

Uczniowie mają przed sobą wypełnione karty do głosowania. Odczytujecie z nich trzy zdania „bo…” z pierwszego głosowania:

- dwa zdania osób, które wybrały zwycięzcę,
- jedno zdanie osoby, która głosowała na kandydata z najmniejszą liczbą głosów — to najciekawszy moment, bo ktoś broni decyzji, której prawie nikt nie wybrał.

Gdy któryś kandydat nie dostał ani jednego głosu, pytasz o tego, który dostał najmniej, ale przynajmniej jeden. Potem porównajcie słupki obu głosowań:

POWIEDZ DZIECIOM

Spójrzcie na dwa wykresy. Czy ta sama decyzja jest naraz najbardziej niesprawiedliwa i najbardziej zrozumiała?

Na koniec jedno pytanie do całej klasy: kto zmienił zdanie po uzasadnieniach? Ręce w górę, bez komentarza.

> **Na co uważać:** nie rozstrzygaj, kto miał rację. Poprawnego kandydata nie ma — kryteria dobrego uzasadnienia i przykłady masz w Odpowiedziach.

> **Gdy klasa milczy:** weź od chętnej osoby kartę i przeczytaj jej uzasadnienie sama, bez mówienia, czyje jest.

Quiz

4 min

fakt, przyczyna, ocena

QUIZ
4 MIN

9 Quiz: fakt, przyczyna, ocena

Powiedz na wstępie jedno zdanie: nie liczymy punktów, liczy się uzasadnienie.

Wyświetl quiz ze strony pakietu na ekranie albo czytaj pytania na głos. Przy każdym pytaniu daj dziesięć sekund ciszy, a potem wszyscy naraz pokazują odpowiedź na palcach: A to jeden palec, B dwa, C trzy, tak jak na ekranie. Zanim podasz poprawną, poproś o „dlaczego tak myślisz” dwie osoby, które pokazały różne odpowiedzi. Dopiero potem odpowiedź i jedno zdanie, dlaczego pozostałe są błędne — masz je w Odpowiedziach dla prowadzącej na końcu tej karty, razem z pytaniami, więc możesz je czytać z wydruku.

> **Na co uważać:** nie czytaj pytań po kolei, czekając, aż ktoś podniesie rękę. Palce pokazują wszyscy jednocześnie — inaczej to jest odpytywanie z ekranu.

Jeśli zostanie czas

Stop-klatka. Pary mają 30 sekund na ustawienie zamrożonego momentu ze sceny w gabinecie, a reszta klasy zgaduje, który to moment. Nikt nic nie mówi — to jest cały trik.

Ciąg dalszy?

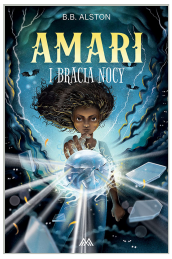

Jeszcze tego samego dnia do drzwi Amari puka kurier z przesyłką od zaginionego brata, a przesyłka otworzy się dopiero o północy. Co Quinton zostawił siostrze i dokąd ją to zaprowadzi, opowiada reszta „Amari i Braci Nocy".

Jeśli książka jest w Waszej bibliotece, zachęć dzieci do przeczytania całości.

ZAMÓW EGZEMPLARZ DO BIBLIOTEKI

miastoksiazek.pl/ksiazka/amari-i-bracia-nocy

Odpowiedzi dla prowadzącej

Karta ról — komu którą dać

Rola	Kwestii	Dla kogo
Narratorka 1	9 akapitów narracji	pewny czytelnik, który płynnie czyta dłuższy tekst — zaczyna całą scenę
Narratorka 2	8 akapitów narracji i 13 krótkich wtrąceń w rozmowie	najpewniejszy czytelnik w klasie: wchodzi między kwestie innych, np. „– wybuchła pani Grant.”
Dyrektor Merritt	5	uczeń, który czyta równo i spokojnie; dwie jego kwestie są długie
Amari	4	pewny czytelnik, który nie boi się podnieść głosu — ostatnia kwestia jest długa i prawie krzyczana
Mama	4	uczeń, który czyta cicho, ale wyraźnie
Pani Grant	4	uczeń, który lubi grać — kwestie są głośne i stanowcze
Emily	1	rola najkrótsza — dla ucznia, któremu czytanie na głos sprawia trudność

Podziału nie ogłaszasz na głos i nie tłumaczysz, dlaczego ktoś dostał krótszą rolę.

Kwestie bez wskazania mówiącego — komu je przypisać

Przy jedenastu kwestiach tekst nie mówi wprost „powiedział dyrektor” czy „zapytała mama”. Przejdź te miejsca z czytającymi, gdy podkreślają swoje kwestie. Trzy z nich rozwiązuje jedna zasada: „ja” w narracji („oburzyłam się”, „Pochyliłam się”, „zaprotestowałam”) to zawsze Amari.

Kwestia	Kto mówi i skąd to wiadomo
„– Wiem, że między dziewczynkami panują napięte stosunki – powiedział…”	dyrektor Merritt — samo „powiedział”, a zdanie wcześniej dyrektor zajmuje swoje miejsce
„– Napastowana? – oburzyłam się…”	Amari — „oburzyłam się”
„– Amari dobrze wie, że bójki niczego nie rozwiązują – rzekła…”	mama — samo „rzekła”, a chwilę wcześniej mama ucisza Amari gestem ręki
„– A to, jak do mnie mówią? – Pochyliłam się…”	Amari — „Pochyliłam się do przodu”
„– Porozmawiam z córką na temat jej zachowania…”	pani Grant — zapowiada ją zdanie „Pani Grant podniosła się, zwracając się do mamy:”
„– Nie tolerujemy przemocy fizycznej.”	dyrektor Merritt — zdanie wcześniej: „Dyrektor uciekł wzrokiem w bok.”
„– Rozumiem…”	mama — zaraz po kwestii: „Mama zapadła się w krześle.”
„– Nie potrzebuję żadnego psychologa! – zaprotestowałam.”	Amari — „zaprotestowałam”
„– Chyba jednak powinnaś porozmawiać z kimś o tej złości.”	dyrektor Merritt — zdanie wcześniej: „Dyrektor zmarszczył brwi.”

Kwestia	Kto mówi i skąd to wiadomo
„– Chce pan wiedzieć, dlaczego popchnęłam Emily?”	Amari — odpowiada dyrektorowi, który namawia ją do rozmowy z psychologiem
„– Idź do samochodu, córeczko. Zaczekaj tam na mnie.”	mama — zdanie wcześniej mama wstaje i przytula Amari

Uwaga na „– Cicho bądź! – ofuknęła ją matka”: „matka” to tu mama Emily, czyli PANI GRANT, a nie MAMA Amari.

Liczenie z karty ról — ile powinno wyjść

- Słowo „stypendium”: **4** — dwa razy pani Grant („– Żądam, żeby tej dziewczynie odebrano stypendium!” i „Oczekuję powiadomienia natychmiast, gdy sprawa z wycofaniem stypendium zostanie załatwiona.”), raz mama („– Naprawdę zamierza pan odebrać Amari stypendium?”) i raz dyrektor („Odebranie stypendium to najlżejsza kara, jaką mogę zastosować w tej sytuacji.”). Sama Amari nie mówi tego słowa ani razu — warto to zauważyć na głos.
- Ktoś mówi o pieniądzach: **2** — pani Grant: „Nie po to płacę takie wysokie czesne, żeby moja córka była napastowana na korytarzach!” i Amari w myślach, czyli narratorka: „Tacy jak Emily Grant nigdy nie zrozumieją, jak to jest nie mieć pieniędzy.” Kto doliczy przezwisko „pińcetplusem” (od świadczenia 500 plus) i „bezpłatne spotkanie z psychologiem” (dyrektor), ma 4; kto liczy też każde „stypendium”, ma 8. Granica jest płynna, więc liczy się, czy uczeń pokaże swoje miejsca w tekście, a nie sama liczba.
- Amari mówi o bracie: **1** — na głos tylko raz, w ostatniej kwestii, ale wtedy trzy zdania pod rząd: „Bo uważała, że to zabawne żartować sobie, że mój brat nie żyje!”, „Ale on żyje.” i „On gdzieś tam jest, a ja go znajdę i wtedy wam wszystkim pokażę!” — kto liczył zdania, ma 3. W narracji, kiedy Amari opowiada, brat pojawia się jeszcze dwa razy wprost („Quinton, dumnie trzymający nagrodę zdobytą w stanowym konkursie matematycznym.” i „Mama już i tak cierpiała z powodu Quintona.”) i raz nie wprost („Teraz już nie mamy komu kibicować.”). Słowa dyrektora o Quintonie się nie liczą — mówi je dyrektor, nie Amari. Warto powiedzieć klasie: przez całą rozmowę Amari milczy o bracie i wybucha dopiero na końcu.

Głosowanie — kryteria dobrej odpowiedzi

Poprawnego kandydata nie ma: każda z pięciu decyzji może wygrać oba głosowania. Oceniasz uzasadnienie, nie numer. Dobre uzasadnienie:

1. odwołuje się do sceny — do konkretnego zdania albo zdarzenia, a nie do ogólnej opinii o postaci;
2. nazywa, komu ta decyzja szkodzi;
3. nie kłóci się z tekstem.

GŁOS 1 — NAJBARDZIEJ NIESPRAWIEDLIWA DECYZJA

- „Numer 3, bo dyrektor ukarał tylko Amari, a dziewczynki, które pisały o niej wstrętne komentarze, dostały same upomnienia. Ta decyzja szkodzi Amari, bo bez stypendium mamy nie stać na tę szkołę.”
- „Numer 4, bo koleżanki przezywały Amari szmateksiarą i mówiły, że nie ma dla niej miejsca w tej szkole, a od tego wszystko się zaczęło. Szkodzi to Amari, bo ciągle ktoś na nią krzywo patrzy.”

GŁOS 2 — NAJBARDZIEJ ZROZUMIAŁA DECYZJA

- „Numer 5, bo mama boi się o przyszłość Amari i widzi, że ona godzinami siedzi przy komputerze. Ale ta decyzja szkodzi Amari, bo na laptopie wrzucała zdjęcia brata, żeby pomóc go szukać.”

- „Numer 1, bo Emily żartowała, że brat Amari nie żyje, a Amari wierzy, że on żyje. Rozumiem, że nie wytrzymała, chociaż popchnięcie zaszkodziło Emily — upadła na oczach całej szkoły."

ODPOWIEDŹ, KTÓRA KRYTERIÓW NIE SPEŁNIA

„Numer 2, bo pani Grant jest wredna." To ocena osoby, a nie decyzji: nie ma w niej sceny ani tego, komu żądanie szkodzi.

Rozmowa: gdybyście byli dyrektorem — kryteria

Pytanie z głosowania rękami nie ma poprawnej odpowiedzi. Dobra wypowiedź:

1. wybiera jedną z trzech możliwości i mówi „bo…" z odwołaniem do sceny;
2. nie kłóci się z tekstem — nie twierdzi na przykład, że szkoła nic nie zrobiła z komentarzami, skoro wszystkie cztery dziewczynki dostały pisemne upomnienia.

Dwa przykłady dobrych wypowiedzi:

- za odebraniem stypendium: „Odebrałbym stypendium, bo statut mówi, że za przemoc wyrzuca się ze szkoły, a odebranie stypendium to i tak najlżejsza kara."
- za inną karą: „Dałabym inną karę — pisemne upomnienie, takie jak dostały dziewczynki za komentarze — bo Amari popchnęła Emily dopiero wtedy, gdy ta żartowała, że jej brat nie żyje."

Quiz

1. **B — Odebrał jej stypendium.** Dyrektor mówi: „Odebranie stypendium to najlżejsza kara, jaką mogę zastosować w tej sytuacji." Wyrzucenie ze szkoły (C) to kara ze statutu, której właśnie nie wybrał („Statut jasno określa, że w takim wypadku uczeń zostaje wydalony ze szkoły."), a pisemne upomnienia (A) dostały wcześniej cztery dziewczynki za komentarze.
2. **A — Że Amari odda jej laptop.** Mama mówi: „Dopóki nie zaczniesz poważniej myśleć o swojej przyszłości, laptop zostaje u mnie." Psychologa (B) proponował w gabinecie dyrektor, a Amari odmówiła: „– Nie potrzebuję żadnego psychologa!"; o przeprosinach dla koleżanki (C) w żadnej z dwóch scen nie ma ani słowa.
3. **C — Bo koleżanka żartowała sobie, że jej brat nie żyje.** Amari mówi to sama: „Bo uważała, że to zabawne żartować sobie, że mój brat nie żyje!" Odpowiedź B przeczy słowom dyrektora: „Wszystkie cztery dziewczynki dostały pisemne upomnienia." Odpowiedź A miesza dwie sceny: w samochodzie Amari mówi „Ale i tak nigdy nie pasowałam do tego miejsca.", ale powód popchnięcia podaje w gabinecie — i jest nim żart o bracie.
4. **B — Złości się, ale kiedy widzi smutek mamy, zaczyna się wstydzić.** W tekście: „Mój gniew przerodził się we wstyd. Mama już i tak cierpiała z powodu Quintona." Odpowiedź A przeczy temu zdaniu, a C pomija, że w gabinecie Amari krzyczy i płacze („Cała się trzęsłam, a łzy spływały mi po policzkach.") — mamę przeprasza dopiero w samochodzie.

Pytania quizu

1. Jaką karę dyrektor dał Amari za popchnięcie koleżanki?

   A. Dał jej pisemne upomnienie

   B. Odebrał jej stypendium

   C. Wyrzucił ją ze szkoły

2. Co postanowiła mama, kiedy zaparkowała samochód pod domem?

A. Że Amari odda jej laptop

B. Że Amari pójdzie do psychologa

C. Że Amari przeprosi koleżankę

3. Dlaczego Amari popchnęła koleżankę?

A. Bo chciała, żeby wyrzucili ją z tej szkoły

B. Bo dyrektor nic nie zrobił z komentarzami w internecie

C. Bo koleżanka żartowała sobie, że jej brat nie żyje

4. Które zdanie najlepiej opisuje Amari w gabinecie dyrektora?

A. Złości się na wszystkich i wcale nie myśli o mamie

B. Złości się, ale kiedy widzi smutek mamy, zaczyna się wstydzić

C. Jest spokojna i przeprasza wszystkich za to, co zrobiła

© Metabook sp. z o.o. · bezpłatnie do zajęć w szkołach i bibliotekach